

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του κλάδου της αλιείας

COM(2006) 103 τελικό

(2006/C 318/21)

Στις 9 Μαρτίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Ιουλίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Sarró Iparraquirre.

Κατά την 429η σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 13 και 14 Σεπτεμβρίου 2006 (συνεδρίαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2006), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 120 ψήφους υπέρ, 16 ψήφους κατά και 9 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και Συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική και κοινωνική σημασία του αλιευτικού κλάδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία υπερβαίνει κατά πολύ την άμεση συμβολή του στο ΑΕγχΠ⁽¹⁾, συμφωνεί με τη διάγνωση της κρίσιμης οικονομικής κατάστασης του κλάδου αυτού, όπως παρουσιάζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής⁽²⁾ και κρίνει ότι απαιτούνται δράσεις για τη βελτίωσή της, αλλά πιστεύει ότι τα μέτρα που προτείνονται για τη διάσωση του κλάδου από την κρίση δεν είναι ούτε ρεαλιστικά ούτε επαρκή. Θεωρεί ότι τα μέτρα δεν είναι ρεαλιστικά, επειδή η μεγάλη πλειονότητα των επιχειρήσεων είναι οικογενειακές επιχειρήσεις με ένα μόνο σκάφος στην κατοχή τους, εργάζονται σε ιχθυότοπους με περιορισμένους πόρους και διαθέτουν ελάχιστο πλήρωμα, ενώ οι κανόνες διαχείρισης των αλιευμάτων είναι πολύ αυστηροί και υπάρχει πολύ μικρό περιθώριο ελιγμών για να μπορέσουν να ληφθούν μέτρα που θα επιτρέψουν την αναδιάρθρωση και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων βραχυπρόθεσμα.

1.2 Εξάλλου, καθώς δεν υπάρχουν νέα κονδύλια, διαφορετικά από εκείνα του ΧΜΠΑ/ΕΑΤ⁽³⁾, οι δυνατότητες να τεθούν σε εφαρμογή αυτά τα νέα μέτρα είναι πολύ περιορισμένες. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι αυτή η ανακοίνωση θα έχει ελάχιστα πρακτικά αποτελέσματα για την πλειονότητα των επιχειρήσεων.

1.3 Ωστόσο, για τις επιχειρήσεις οι οποίες, λόγω του μεγέθους τους, θα προσπαθήσουν να αποκτήσουν πρόσβαση στις ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ανακοίνωση θα έπρεπε να προβλέπει:

- διαφορετικά κονδύλια από εκείνα που προβλέπονται από το ΧΜΠΑ/ΕΑΤ,
- μη επιστρεπτές ενισχύσεις διάσωσης, με προθεσμία εφαρμογής άνω των 6 μηνών,
- ευελιξία και ελαστικότητα στα εθνικά καθεστώτα που πρέπει να παρουσιάσουν τα κράτη μέλη, ώστε να μπορούν να έχουν ταχεία πρόσβαση στις προβλεπόμενες ενισχύσεις οι επιχειρήσεις που το ζητούν.

⁽¹⁾ Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.

⁽²⁾ COM(2006) 103 τελικό της 9.03.2006.

⁽³⁾ Χρηματοδοτικό Μέσον Προσανατολισμού της Αλιείας/Ευρωπαϊκό Αλιευτικό Ταμείο

1.4 Εκτός από τις ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων που βρίσκονται σε κρίση, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι, για να μπορέσουν να αμβλυθούν οι σοβαρές επιπτώσεις που έχουν οι υψηλές τιμές των καυσίμων στις αλιευτικές επιχειρήσεις και τα πληρώματά τους, θα πρέπει να εφαρμοστεί στην πράξη μια άλλη σειρά μέτρων. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή και το Συμβούλιο την υιοθέτηση των ακόλουθων μέτρων:

- α) Αύξηση του ορίου των ενισχύσεων de minimis μέχρι 100.000 € ανά επιχείρηση.
- β) Προσωρινή παύση της δραστηριότητας του στόλου σε περίπτωση «απρόβλεπτου συμβάντος», το οποίο μπορεί να εξομοιωθεί με την κρίση που προκαλεί η υψηλή τιμή του πετρελαίου.
- γ) Έγκριση ενισχύσεων για τη χρηματοδότηση των ασφαλιστρών συμβολαίων κάλυψης, όπως συμβαίνει με τις γεωργικές ασφαλίσσεις.
- δ) Σύσταση ειδικού ταμείου οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε κοινοτικό επίπεδο, με ειδικό προϋπολογισμό, το οποίο να δίδει προτεραιότητα στα τμήματα του στόλου που αντιμετωπίζουν τα περισσότερα προβλήματα και να παρέχει στους πλοιοκτήτες που επιθυμούν να εγκαταλείψουν εθελουσίως τη δραστηριότητα τη δυνατότητα να το πράττουν υπό αξιοπρεπείς συνθήκες.
- ε) Παροχή της μεγαλύτερης δυνατής στήριξης από τις δημόσιες διοικήσεις, τόσο τις εθνικές όσο και τις κοινοτικές, μέσω ενισχύσεων E+A+K⁽⁴⁾ στα σχέδια που υποβάλλει ο αλιευτικός κλάδος για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης της αλιείας, για την αναζήτηση ενεργειών εναλλακτικών ή συμπληρωματικών ως προς το πετρέλαιο και για την ανάπτυξη των τεχνολογικών αλιευτικών πλατφόρμων.
- στ) Ανάλυση προσπαθειών προσανατολισμένων προς την αλλαγή της νοοτροπίας των αλιέων προκειμένου να ασχοληθούν ενεργά με την εμπορία των αλιευτικών προϊόντων, και έτσι να καταστεί δυνατό να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία των αλιευτικών προϊόντων.

⁽⁴⁾ Έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας

ζ) Αναθεώρηση της φορολογίας του στόλου παράκτιας αλιείας, και συγκεκριμένα με την καθιέρωση της απαλλαγής από το φόρο επί των εισοδημάτων των επιχειρήσεων των ποσών που λαμβάνουν οι φορείς εκμετάλλευσης των ιχθυοσκαλών για την παρέμβασή τους στην πρώτη πώληση των ψαριών και με τη μείωση του φόρου προστιθέμενης αξίας επί των πράξεων διαμεσολάβησης που πραγματοποιούν οι φορείς αυτοί.

η) Ενσωμάτωση του στόλου ανοιχτής θάλασσας που αναπτύσσει αλιευτική δραστηριότητα εκτός των κοινοτικών υδάτων στα δεύτερα νηολόγια που υφίστανται για τον εμπορικό στόλο σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ, με την τροποποίηση των κοινοτικών οδηγιών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αλιείας.

2. Αιτιολόγηση

2.1 Ο κλάδος της αλιείας δεν παρέχει μόνο σημαντικό μέρος των πρωτεϊνών που απαιτούνται για την ανθρώπινη κατανάλωση, αλλά συμβάλλει επίσης σημαντικά στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό πολλών παράκτιων κοινοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής ⁽⁵⁾, η διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ-25), με 7.293.101 τόνους ψαριών (από αλιεύματα και υδατοκαλλιέργειες), αντιπροσωπεύει το 5 % της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής αλιευτικών προϊόντων και είναι ο δεύτερος σε μέγεθος παραγωγός παγκοσμίως, μετά από την Κίνα. Διαθέτει επίσης έναν στόλο που αριθμεί σχεδόν 90.000 αλιευτικά σκάφη και 229.702 θέσεις εργασίας.

2.2 Ο κλάδος αυτός αντιμετωπίζει σήμερα δυσχέρειες προσαρμογής λόγω της μείωσης και, σε ορισμένες περιπτώσεις, της εξάντλησης των ιχθυοποθέματων στους περισσότερους ιχθυότοπους, καθώς και λόγω των δυσμενών συνθηκών της αγοράς. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, οι ποσοτώσεις που κατανεμήθηκαν σε σκάφη που αλιεύουν στα δυτικά της Ευρώπης για τα βασικά βενθοπελαγικά είδη (γάδος, μπακαλιάρος, προσφυγάκι, μαύρος μπακαλιάρος και μερλούκιος) και βενθικά είδη (χωματίδα, γλώσσα, πεσκαντρίτσα και καραβίδα) παρουσιάζουν μείωση από τα μέσα της δεκαετίας του 1990.

2.3 Η μεταρρύθμιση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ) του 2002, παρότι άρχισε τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης του κλάδου της αλιείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την αειφορία, περιλάμβανε μέτρα, όπως τα σχέδια αποκατάστασης, τα οποία περιορίζουν τα αλιεύματα και, κατά συνέπεια, μειώνουν δραστικά τα κέρδη των αλιέων, ενώ η κατάσταση αυτή θα συνεχιστεί και στο μέλλον.

2.4 Η εν λόγω κατάσταση, σε συνδυασμό με την κανονική και συνεχή αύξηση του λειτουργικού κόστους και τη θεαματική αύξηση του κόστους των καυσίμων, είχε ως αποτέλεσμα πολλά σκάφη να λειτουργούν σήμερα με μεγάλες απώλειες.

2.5 Στην ανακοίνωση της Επιτροπής απαριθμούνται οι αιτίες που συντέιναν στο να περιέλθει μεγάλο μέρος του κοινοτικού στόλου σε αυτή την οικονομική κατάσταση και προτείνονται λύσεις για την αντιμετώπισή της.

⁽⁵⁾ Η ΚΑΛΠ σε αριθμούς — βασικά στοιχεία σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική. Έκδοση 2006. Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

3. Ιστορικό

3.1 Μεταξύ των αιτιών, στην ανακοίνωση της Επιτροπής επισημαίνονται δύο ευνόητοι παράγοντες:

- η μείωση των εισοδημάτων και
- η αύξηση του κόστους.

3.1.1 Η μείωση των εισοδημάτων οφείλεται:

- στη στασιμότητα των τιμών της αγοράς λόγω:
  - του αυξανόμενου ποσοστού των εισαγωγών ψαριών,
  - της ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας,
  - της συγκέντρωσης των πωλήσεων σε μεγάλες αλυσίδες διανομής,
- στη μείωση των αλιευτικών αποδόσεων λόγω:
  - της εντατικής αλιευτικής δραστηριότητας που επικεντρώνεται σε συγκεκριμένα ιχθυοποθέματα,
  - της ανεπαρκούς μείωσης της αλιευτικής ικανότητας του στόλου.

3.1.2 Το κόστος λειτουργίας των σκαφών, το οποίο κανονικά αυξάνεται κάθε χρόνο, σημείωσε τεράστια αύξηση από το 2003 και μετέπειτα, με την αύξηση του κόστους των καυσίμων, η οποία έπληξε όλους τους αλιευτικούς στόλους, και ιδιαίτερα τις μηχανοτράτες βυθού, που αποτελούν σαφώς το μεγαλύτερο τμήμα του κοινοτικού αλιευτικού στόλου, του οποίου τα καθαρά αποτελέσματα λειτουργίας είναι τώρα αρνητικά.

4. Γενικές Παρατηρήσεις

4.1 Μεταξύ των λύσεων για την αντιμετώπιση της τρέχουσας, οικονομικά δυσχερούς κατάστασης του κλάδου της αλιείας, η Επιτροπή συνιστά να ληφθούν μέτρα:

- βραχυπρόθεσμα, για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση των αλιευτικών επιχειρήσεων που μπορούν να επιστρέψουν στην κερδοφορία μέσω διαρθρωτικών αλλαγών·
- μακροπρόθεσμα, για να μπορέσει ο κλάδος της αλιείας να προσαρμοστεί στη νέα κατάσταση που χαρακτηρίζεται από τις υψηλές τιμές των καυσίμων.

4.1.1 Βραχυπρόθεσμη διάσωση και αναδιάρθρωση

4.1.1.1 Για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση των αλιευτικών επιχειρήσεων που βρίσκονται κοντά στην πτώχευση ή σε εμφανή οικονομική κρίση, στην ανακοίνωση προβλέπεται η δυνατότητα χρήσης των υφιστάμενων μέσων και του ισχύοντος πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων, το οποίο βασίζεται στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ⁽⁶⁾ και στις κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ⁽⁷⁾. Προβλέπονται επίσης ορισμένες εξαιρέσεις επιπλέον εκείνων που ορίζονται στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές (βλ. σημεία 4.1.1.5 και 4.1.1.6).

⁽⁶⁾ ΕΕ C 244 της 1.10.2004.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 229 της 14.09.2004.

4.1.1.2 Η ενίσχυση διάσωσης μπορεί να λάβει τη μορφή επιστρεπτέου δανείου ή εγγύησης με μέγιστη διάρκεια έξι μηνών. Ο στόχος της είναι να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να προσαρμοστούν στη νέα κατάσταση των τιμών των καυσίμων, ιδίως στην περίπτωση σκαφών που χρησιμοποιούν συρόμενα εργαλεία με στόχο βενθοπελαγικά είδη. Στην περίπτωση που η ενίσχυση διάσωσης ακολουθείται από εγκεκριμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης, μπορεί να εξοφληθεί με τους πόρους που θα λάβει η επιχείρηση με τη μορφή ενίσχυσης αναδιάρθρωσης.

4.1.1.3 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, για να μπορέσει η ενίσχυση διάσωσης να είναι πραγματικά αποτελεσματική, πρέπει να είναι μη επιστρεπτά ενίσχυση και όχι επιστρεπτό δάνειο, δεδομένου ότι, με τον τρόπο αυτό, η ενίσχυση διάσωσης θα έχει προστιθέμενη αξία η οποία θα μπορούσε να την καταστήσει περισσότερο ελκυστική για τις επιχειρήσεις. Διαφορετικά, ένα απλό επιστρεπτό δάνειο θα μπορούσε να ληφθεί από οποιοδήποτε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, χωρίς να χρειάζεται έγκριση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

4.1.1.4 Η ενίσχυση για την περαιτέρω αναδιάρθρωση των αλιευτικών επιχειρήσεων προκειμένου να ανακτήσουν την οικονομική τους βιωσιμότητα περιλαμβάνει συχνά επενδύσεις για την προσαρμογή των αλιευτικών σκαφών. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αλιείας προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ενισχύσεις για τον εκσυγχρονισμό και τον εξοπλισμό των αλιευτικών σκαφών βάσει των κανόνων που θεσπίζονται στον κανονισμό σχετικά με το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ) ⁽⁸⁾. Οι όροι για τη χορήγηση εθνικών ενισχύσεων για τους σκοπούς αυτούς είναι, ως εκ τούτου, οι ίδιοι με εκείνους που εφαρμόζονται στις κοινοτικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του κανονισμού για το ΧΜΠΑ ⁽⁹⁾.

4.1.1.5 Η Επιτροπή επιτρέπει, κατ' εξαίρεση, την έγκριση εθνικών ενισχύσεων για ορισμένους τύπους εκσυγχρονισμού που δεν προβλέπονται στον κανονισμό για το ΧΜΠΑ, εάν έχουν ως στόχο την αναδιάρθρωση αλιευτικών επιχειρήσεων στο πλαίσιο εθνικών καθεστώτων διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Για να δώσει την έγκρισή της, η Επιτροπή αξιολογεί αυτά τα εθνικά καθεστώτα με βάση τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές, υπό τον όρο ότι η αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων στηρίζεται σε ρεαλιστικές οικονομικές υποθέσεις στο υφιστάμενο πλαίσιο, λαμβάνει υπόψη την κατάσταση και την πιθανή εξέλιξη των στοχοθετημένων αποθεμάτων και εξασφαλίζει την κερδοφορία των επιχειρήσεων μέσω της μείωσης του λειτουργικού κόστους, χωρίς να αυξηθεί ούτε η τρέχουσα αλιευτική προσπάθεια ούτε η αλιευτική ικανότητα.

4.1.1.6 Οι κρατικές ενισχύσεις που μπορούν να εγκριθούν κατ' εξαίρεση από την Επιτροπή στο πλαίσιο εθνικών καθεστώτων διάσωσης και αναδιάρθρωσης πρέπει να προορίζονται για τις εξής επενδύσεις:

α) πρώτη αλλαγή αλιευτικών εργαλείων που να οδηγεί στη χρήση μιας αλιευτικής μεθόδου που απαιτεί μικρότερη κατανάλωση καυσίμων,

β) αγορά εξοπλισμού για τη βελτίωση της αποδοτικής κατανάλωσης των καυσίμων (δείκτες οικονομίας καυσίμου),

γ) αντικατάσταση της μηχανής, υπό τον όρο ότι:

1. για σκάφη ολικού μήκους κάτω των 12 μέτρων τα οποία δεν χρησιμοποιούν συρόμενα εργαλεία, η νέα μηχανή θα είναι ίσης ή μικρότερης ισχύος από την παλαιά,
2. για όλα τα άλλα σκάφη ολικού μήκους μέχρι 24 μέτρων, η νέα μηχανή θα έχει τουλάχιστον κατά 20 % μικρότερη ισχύ από την παλαιά,
3. για μηχανότρατες ολικού μήκους άνω των 24 μέτρων, η νέα μηχανή θα έχει τουλάχιστον κατά 20 % μικρότερη ισχύ από την παλαιά και το σκάφος θα επιλέγει τη χρήση αλιευτικής μεθόδου που απαιτεί μικρότερη κατανάλωση καυσίμου.

4.1.1.7 Στα εθνικά καθεστώτα που εγκρίνουν σχέδιο αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων οι οποίες εκμεταλλεύονται διάφορα σκάφη μήκους άνω των 12 μέτρων, η Επιτροπή θα μπορεί να δεχθεί ότι η μείωση της ισχύος της μηχανής που προβλέπεται στη δεύτερη και στην τρίτη περίπτωση του σημείου 4.1.1.6 γ) θα μπορεί να εφαρμοστεί «συνολικά» στο επίπεδο της επιχείρησης, καθώς και ότι η οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων ενός σκάφους που δεν λαμβάνει δημόσια ενίσχυση θα συνυπολογίζεται επίσης στο απαιτούμενο ποσοστό μείωσης.

4.1.1.8 Η ίδια αρχή μπορεί να γίνει δεκτή και στην περίπτωση εθνικών καθεστώτων που επιτρέπουν την υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης από ομάδα μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Στην περίπτωση αυτή, η κερδοφορία ορισμένων μελών της ομάδας θα μπορούσε να αυξηθεί και με μέτρα που λαμβάνονται από άλλους, όπως η οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων.

4.1.1.9 Κατά την προσωρινή παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων επί όσο χρόνο απαιτείται για να πραγματοποιηθεί η εγκριθείσα επένδυση, οι επιχειρήσεις μπορούν να ζητήσουν την αντίστοιχη κρατική ενίσχυση, υπό τον όρο η ενίσχυση αυτή να ζητείται στο πλαίσιο των καθεστώτων διάσωσης και αναδιάρθρωσης.

4.1.1.10 Οποιαδήποτε άλλη δημόσια ενίσχυση, συμπεριλαμβανομένης της κοινοτικής στήριξης, που χορηγείται σε προβληματική επιχείρηση θα πρέπει, να λαμβάνεται υπόψη στη συνολική αξιολόγηση των σχεδίων αναδιάρθρωσης και μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας.

4.1.1.11 Τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή τα εθνικά καθεστώτα ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης και, κατά περίπτωση, τα ειδικά σχέδια για μεγαλύτερες επιχειρήσεις, εντός δύο ετών από τη δημοσίευση της ανακοίνωσης που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης. Εντός δύο ετών από την κοινοποίηση της έγκρισης της Επιτροπής, τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιήσουν τις διοικητικές αποφάσεις σχετικά με τα σχέδια αναδιάρθρωσης.

4.1.1.12 Δεδομένου ότι οι σημερινές οικονομικές δυσχέρειες πλήττουν ιδίως τα σκάφη που χρησιμοποιούν συρόμενα εργαλεία, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση αναδιάρθρωσης πρέπει να αφορά κατά κύριο λόγο τις μηχανότρατες.

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1263/1999 της 12.06.1999.

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2792/1999 της 17.12.1999.

4.1.1.13 Όσον αφορά τις άμεσες ενισχύσεις λειτουργίας, στη σημερινή κατάσταση με τις υψηλές τιμές των καυσίμων, η Επιτροπή απορρίπτει στην ανακοίνωσή της οποιαδήποτε δημόσια παρέμβαση για την αντιστάθμιση αυτής της αύξησης του κόστους, επειδή θα αποτελούσε ασύμβατη με τη Συνθήκη ενίσχυση λειτουργίας.

4.1.1.14 Ως εναλλακτική λύση, η Επιτροπή θα μπορούσε να δεχθεί ένα καθεστώς εγγυήσεων, το οποίο έχει ήδη ζητήσει ο αλιευτικός κλάδος και σύμφωνα με το οποίο τα χρήματα που καταβάλλονται από τον κλάδο σε ευνοϊκές περιόδους θα μπορούσαν να επιστρέφονται ως αποζημίωση σε περίπτωση αιφνίδιας αύξησης της τιμής των καυσίμων. Η Επιτροπή θα μπορούσε να εγκρίνει ένα τέτοιο καθεστώς μόνον εάν παρείχε εγγυήσεις επιστροφής της δημόσιας ενίσχυσης υπό τους όρους που ισχύουν στο εμπόριο.

4.1.1.15 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη διάγνωση της κρίσιμης οικονομικής κατάστασης του κοινοτικού αλιευτικού κλάδου, όπως παρουσιάζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, αλλά πιστεύει ότι τα μέτρα που προτείνονται για τη διάσωση του κλάδου από την κρίση δεν είναι ούτε ρεαλιστικά ούτε επαρκή. Θεωρεί ότι τα μέτρα δεν είναι ρεαλιστικά, επειδή η μεγάλη πλειονότητα των επιχειρήσεων είναι οικογενειακές επιχειρήσεις με ένα μόνο σκάφος στην κατοχή τους, εργάζονται σε ιχθυότοπους με περιορισμένους πόρους και διαθέτουν ελάχιστο πλήρωμα, ενώ οι κανόνες διαχείρισης των αλιευμάτων είναι πολύ αυστηροί και υπάρχει πολύ μικρό περιθώριο ελιγμών για να μπορέσουν να ληφθούν μέτρα που θα επιτρέψουν την αναδιάρθρωση και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων βραχυπρόθεσμα. Επιπλέον, καθώς δεν υπάρχουν νέα κονδύλια, διαφορετικά από εκείνα του ΧΜΠΑ/ΕΑΤ, οι δυνατότητες να τεθούν σε εφαρμογή αυτά τα νέα μέτρα είναι πολύ περιορισμένες. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι αυτή η ανακοίνωση θα έχει ελάχιστα πρακτικά αποτελέσματα για την πλειονότητα των επιχειρήσεων.

4.1.1.16 Ωστόσο, για τις επιχειρήσεις οι οποίες, λόγω του μεγέθους τους, θα προσπαθήσουν να αποκτήσουν πρόσβαση στις ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ανακοίνωση θα έπρεπε να προβλέπει:

- διαφορετικά κονδύλια από εκείνα που προβλέπονται από το ΧΜΠΑ/ΕΑΤ,
- μη επιστρεπτές ενισχύσεις διάσωσης, με προθεσμία εφαρμογής άνω των 6 μηνών,
- ευελιξία και ελαστικότητα στα εθνικά καθεστώτα που πρέπει να παρουσιάσουν τα κράτη μέλη, ώστε να μπορούν να έχουν ταχεία πρόσβαση στις προβλεπόμενες ενισχύσεις οι επιχειρήσεις που το ζητούν.

4.1.1.17 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει στην Επιτροπή ότι ένα αποτελεσματικό βραχυπρόθεσμο μέτρο μπορεί να είναι η εφαρμογή ενισχύσεων *de minimis*. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το ανώτατο όριο που προβλέπεται στην ισχύουσα νομοθεσία (3.000 ευρώ ανά επιχείρηση για περίοδο τριών ετών) είναι πολύ περιορισμένο και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη ότι οι άλλοι κλάδοι της ΕΕ, πλην της γεωργίας, έχουν ως ανώτατο όριο τα 100.000 ευρώ. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την επείγουσα αναθεώρηση των ρυθμίσεων που διέπουν τις ενισχύσεις *de minimis* για την αλιεία και την αύξηση του ορίου στα 100.000 ευρώ που

ισχύουν για τους άλλους κλάδους. Η παρατήρηση αυτή διατυπώθηκε ήδη από την ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της με θέμα «Σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις. Λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες κρατικές ενισχύσεις: οδικός χάρτης για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005 — 2009»⁽¹⁰⁾.

4.1.1.18 Επίσης, ένα άλλο μέτρο το οποίο θα μπορούσε να αποδειχθεί πολύ επωφελές για τις επιχειρήσεις και τα πληρώματα είναι το να θεωρηθεί η σοβαρότητα της οικονομικής κατάστασης του αλιευτικού κλάδου ως «απρόβλεπτο συμβάν» σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 16 του κανονισμού του ΧΜΠΑ, ώστε να μπορούν να χορηγηθούν αποζημιώσεις στους αλιείς και τους ιδιοκτήτες των σκαφών λόγω της προσωρινής παύσης της αλιευτικής δραστηριότητας του στόλου εξ αιτίας των συνθηκών αυτών.

4.1.1.19 Εξάλλου, για να προσαρμοστεί γρηγορότερα η ικανότητα των αλιευτικών σκαφών στην κατάσταση των αλιευτικών πόρων, η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να συστήσει βραχυπρόθεσμα ένα κοινοτικό ταμείο για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων, με ειδικό προϋπολογισμό και υποχρεωτική και αποκλειστική εφαρμογή από τα κράτη μέλη στις επιχειρήσεις που ζητούν την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων των σκαφών τους. Το ταμείο αυτό θα μπορούσε να παρέχει προτεραιότητα στα τμήματα εκείνα του στόλου που αντιμετωπίζουν τα περισσότερα προβλήματα.

4.1.1.20 Η ΕΟΚΕ πιστεύει επίσης ότι η Επιτροπή θα πρέπει να αναθεωρήσει βραχυπρόθεσμα τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον κλάδο της αλιείας, προκειμένου να μπορέσουν να δημιουργηθούν στα κράτη μέλη ειδικά νηολόγια των αλιευτικών σκαφών, τα οποία θα δώσουν τη δυνατότητα να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα του στόλου ανοιχτής θάλασσας που αλιεύει εκτός των κοινοτικών υδάτων, όπως συνέβη κατά τη δεκαετία του '90 με τον εμπορικό στόλο.

4.1.1.21 Όσον αφορά το καθεστώς των εγγυήσεων για τις αιφνίδιες αυξήσεις της τιμής των καυσίμων, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι άλλη μία μορφή ενίσχυσης που μπορεί να συμβάλει στη βιωσιμότητα της δραστηριότητας των αλιευτικών σκαφών στη δύσκολη σημερινή κατάσταση, γι' αυτό και παρέχει την υποστήριξη της σε αυτό το καθεστώς, αν και πιστεύει ότι η εφαρμογή του με τους όρους που ζητεί η Επιτροπή είναι πολύ απίθανη στις σημερινές οικονομικές συνθήκες. Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η Επιτροπή θα πρέπει να επιτρέψει στα κράτη μέλη να μπορούν να καλύπτουν, εν μέρει ή συνολικά, τα ασφάλιστρα των συμβολαίων κάλυψης που θα μπορούσαν να υπογράψουν οι οργανώσεις του κλάδου για να εξασφαλίσουν την ανώτατη τιμή του πετρελαίου κατά μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, όπως συμβαίνει και με τις γεωργικές ασφαλίσεις.

4.1.1.22 Εξάλλου, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι ενδεικνύται να αναθεωρηθεί η φορολογία του στόλου παράκτιας αλιείας. Κρίνει, συγκεκριμένα, ότι θα μπορούσε να δοθεί η άδεια απαλλαγής από το φόρο επί των εισοδημάτων των επιχειρήσεων για τους φορείς εκμετάλλευσης των ιχθυόσκαλων για την παρέμβασή τους κατά την πρώτη πώληση ψαριών καθώς και μείωσης του φόρου προστιθέμενης αξίας για τις πράξεις διαμεσολάβησης που πραγματοποιούν.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ C 65 της 17.3.2006.

4.1.2 Πιο μακροπρόθεσμα μέτρα και πρωτοβουλίες

4.1.2.1 Μπορούν να προβλεφθούν θετικές μακροπρόθεσμες προοπτικές για τον κλάδο της αλιείας μόνο εάν αποκατασταθούν τα ιχθυοποθέματα και εφαρμόζονται αειφόροι πρακτικές αλιείας. Στο πλαίσιο αυτό, στην ανακοίνωση της Επιτροπής προτείνονται τα εξής μέτρα:

- α) βελτίωση της διαχείρισης της αλιείας,
- β) βελτίωση της συμμόρφωσης προς τους κανόνες διαχείρισης της αλιείας,
- γ) οργάνωση και λειτουργία των ιχθυαγορών,
- δ) προώθηση της έρευνας αλιευτικών μεθόδων που καταναλώνουν λιγότερα καύσιμα και σέβονται περισσότερο το περιβάλλον.

4.1.2.2 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι όλα αυτά τα μακροπρόθεσμα μέτρα προβλέπονται ήδη στη νέα ΚΑΛΠ. Θέλει, ωστόσο, να τονίσει στην Επιτροπή ότι, για να επιτευχθεί ένα σύστημα διαχείρισης της αλιείας το οποίο να εξασφαλίζει τη μέγιστη βιώσιμη απόδοση, αφού ολοκληρωθούν τα σχέδια αποκατάστασης και διαχείρισης των πλέον απειλούμενων αποθεμάτων, χρειάζονται νέες πρακτικές ιδέες.

4.1.2.3 Η ΕΟΚΕ παρέχει την πλήρη υποστήριξη της στις προσπάθειες της Επιτροπής να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή των κανόνων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής σε όλη την Ένωση. Επαναλαμβάνει για μία ακόμη φορά στην Επιτροπή ότι η συνεργασία της με την Κοινοτική Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας πρέπει να είναι πλήρης, σύμφωνα με την πρόθεση που εκφράζει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της, και ότι πρέπει να της διαθέσει επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για τη σημαντικότερη αποστολή που της έχει ανατεθεί.

4.1.2.4 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εντατικοποιήσει τον αγώνα της κατά της παράνομης, αδήλωτης και άναρχης αλιείας και δηλώνει ότι μια αποφασιστική ενέργεια για την καταπολέμησή της είναι το κλείσιμο της κοινοτικής αγοράς σε αυτού του τύπου τα αλιεύματα, διότι προς αυτή διοχετεύονται τα προϊόντα αυτής της παράνομης αλιείας. Η ΕΟΚΕ πιστεύει, επίσης, ότι ένα άλλο δραστικό μέτρο εναντίον αυτού του τύπου αλιείας είναι η απαγόρευση των μεταφορτώσεων στην ανοιχτή θάλασσα.

4.1.2.5 Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την αξιολόγηση της οργάνωσης της αγοράς της αλιείας που προτείνει η Επιτροπή. Πράγματι, μπορεί να είναι χρήσιμη για την αύξηση της οικονομικής απόδοσης των επιχειρήσεων η χρήση νέων μέσων για την προώθηση της εμπορίας των ψαριών και των αλιευτικών προϊόντων, τα οποία θα επιτρέπουν στους παραγωγούς να προσδίδουν προστιθέμενη αξία σε αυτά τα προϊόντα κατά την πρώτη πώληση και να συμμετέχουν στη διαδικασία της εμπορίας. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι οι οργανώσεις των παραγωγών μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε αυτό το πλαίσιο και πιστεύει, κατά συνέπεια, ότι πρέπει να ενθαρρυνθούν. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να καταβάλουν προσπάθειες προσανατολισμένες προς την αλλαγή της νοοτροπίας των αλιέων σε σχέση με τα θέματα αυτά.

4.1.2.6 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ιδέα της Επιτροπής να καταρτιστεί ένας κώδικας δεοντολογίας σχετικά με το εμπόριο ψαριών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και την πρόθεσή της να προωθήσει την οικολογική σήμανση αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση για αυτό το θέμα, για το οποίο έχει ήδη εκφράσει τη γνώμη της πρόσφατα.

4.1.2.7 Η ΕΟΚΕ θεωρεί θεμελιώδες, στο πλαίσιο αυτής της ανακοίνωσης, το τελευταίο μακροπρόθεσμο μέτρο που προτείνει η Επιτροπή, δηλαδή την προώθηση της έρευνας αλιευτικών μεθόδων που καταναλώνουν λιγότερα καύσιμα και σέβονται περισσότερο το περιβάλλον, για το οποίο αναμένει να εφαρμοστούν οι χρηματοδοτικές εγγυήσεις που αναφέρει η Επιτροπή στην ανακοίνωση και να υποστηριχθούν όσο το δυνατόν περισσότερο τα σχέδια που υποβάλλουν οι αντιπροσωπευτικές οργανώσεις του αλιευτικού κλάδου, καθώς και η ανάπτυξη των τεχνολογικών αλιευτικών πλατφόρμων.

4.1.2.8 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, στα πλαίσια της σημερινής κατάστασης των τιμών των καυσίμων, η οποία δεν φαίνεται αναστρέψιμη, έχει μεγάλη σημασία να διερευνηθούν όλα τα πεδία που προτείνονται στην ανακοίνωση. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την έρευνα για την παραγωγή ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και ιδίως την ανάπτυξη και τη χρησιμοποίηση νέων τύπων βιοκαυσίμων και την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν οικονομικά τα σχέδια που υποβάλλουν οι οργανώσεις του αλιευτικού κλάδου.

Βρυξέλλες, 14 Σεπτεμβρίου 2006

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Anne-Marie SIGMUND